

השפעת חודש התחלובה ומצב ההריון על כמות המזון היומית הנאכלת ע"י פרות חולבות

הקדמה
בתכנון ההזנה והאבסת הבקר חייבים להביא בחשבון את כמות המזון שהבקר מסוגל לאכול. על כמות המזון שבקר מסוגל לאכול משפיעים גורמים רבים, והחשוב שבהם הוא — ריכוז האנרגיה במזון, או תכולת התאית בו (במידה והמזון לא נטחן דק). כמות המזון שפרה יכולה לאכול מתבטאת בדרך כלל בק"ג/יום חומר יבש ביחס למשקל הגוף. מקובל, שמזון מטיב מעולה — ירק ושחת טובים בתוספת מזון מרוכז — ובתכולה כוללת במנה של לא יותר מ-17% תאית, נאכל בשיעור של בין 3% ל-3.5% חומר יבש ביום ממשקל גוף הפרה. לדוגמה, פרה במשקל גוף של כ-600 ק"ג מסוגלת לאכול בין 18 ל-21 ק"ג חומר יבש, (3—3.5 כפול 600 מחולק ל-100) ביום, ממזון מטיב מעולה. לעומת זאת, ממזון מטיב נחות — כדוגמת קש שמכיל 40% תאית ויותר — פרה מסוגלת לאכול רק 1%—1.5% חומר יבש ממשקל גופה ביום. לדוגמה, פרה כנ"ל, שמקיימים אותה על קש בלבד, מסוגלת לאכול לכל היותר בין 6 ל-9 ק"ג חומר יבש מהקש ביום.

בשנים האחרונות שמו לב, שהתרחקות הזמן מההמלטה ומצב ההריון משפיעים גם הם על כושר האכילה של הפרות, ויש להביא זאת בחשבון בתכנון המנה היומית. בהמשך הבאתי נתונים מעובדים על השפעת ההריון וההתרחקות מההמלטה על כמות המזון הנאכלת, שפורסמו בחוברת הדרכה לבוקרים, בהוצאת אוניברסיטת מישגן בארה"ב, ב-1974.

השפעת ההתרחקות מזמן ההמלטה ומצב ההריון על כושר האכילה של הפרות
בטבלה אפשר לראות, שמייד אחרי ההמלטה הפרות אינן מסוגלות לאכול הרבה מזון. הן מגיעות לשיא יכולת האכילה רק בחודש השלישי לאחר ההמלטה. עם התעברות הפרה וגידול הוולד ברחם וההפחתה הטבעית בתנובה — קטן כושר האכילה, והוא מועט בהריון גבוה בתקופת היובש (כנראה, בגלל המקום הנתפס ע"י הוולד בבטן האם, וייתכן שגם מסיבות פיזיולוגיות). הנתונים בטבלה מבוססים על כושר אכילת מזון מטיב מעולה, מזון מטיב נחות יאכל פחות.

השפעת חודש התחלובה ומצב ההריון על כמות המזון הנאכלת ע"י פרות חולבות ביום ק"ג חומר יבש באחוזים ממשקל הגוף (בלי לקחת בחשבון את תוספת המשקל כתוצאה מההריון) ובאחוזים מהכמות המקסימלית הנאכלת ביום.
(לפי חוברת הדרכה לבוקרים שהוצאה ע"י אוניברסיטת מישגן — 1974).

חודש לאחר המלטה או יובש	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	יובש	ממוצע
אחוז ממשקל הגוף	27	34	35	34	3.3	3.2	3.1	3.1	3.0	2.7	2.5	3.2
אחוז ממקסימום המזון	78	98	100	98	94	91	88	88	84	78	70	91

בסיכום

בתכנון המנה היומית של הבקר יש להביא בחשבון את התרחקות הזמן מההמלטה ואת מצב ההריון.

בנימין לב, האגף לבעלי חיים, שה"מ, משרד החקלאות

מודעה

המעוניינים בטיפול בטלפיים בעדר בקר חלב, גדיעת קרניים לפרות ועגלות, טיפול בטלפי פרים בעדריי-כשר — יפנו אל **בן-נען שמעון**, ת.ד. 318, נהריה